

59.

Na osnovu člana 38 stav 2 Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja ("Službeni list CG", broj 35/13), Ministarstvo održivog razvoja i turizma, uz saglasnost Ministarstva ekonomije, donijelo je

## **PRAVILNIK**

# **O USLOVIMA ZA SREDSTVA I OPREMU LIČNE ZAŠTITE NA RADU PRILIKOM KORIŠĆENJA IZVORA NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA**

("Službeni list Crne Gore", br. 004/17 od 20.01.2017)

### **Član 1**

Ovim pravilnikom propisuju se uslovi koje treba da ispunjavaju potrebna sredstva i oprema lične zaštite na radu za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

### **Član 2**

Potrebna sredstva i oprema lične zaštite na radu su sva sredstva i oprema, kao i sva pomoćna sredstva i dodaci, koje profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja nose, drže ili na bilo koji drugi način upotrebljavaju na radu, radi zaštite od jedne ili više istovremeno nastalih opasnosti i/ili štetnosti koje proističu od nejonizujućih zračenja, odnosno koja otklanjaju ili smanjuju rizik za zdravlje na radu.

### **Član 3**

Sredstvima i opremom lične zaštite na radu ne smatraju se:

- obično radno odijelo ili uniforma, koja nije posebno namijenjena za zaštitu i zdravlje na radu;
- sredstva i oprema u službama za prvu pomoć i spašavanje;
- sredstva i oprema lične zaštite lica u službi Vojske Crne Gore, policijskih službenika i zaposlenih u drugim državnim organima i organima državne uprave kada je to propisano posebnim propisima;
- sredstva i oprema lične zaštite namijenjena za zaposlene u drumskom saobraćaju;
- sportska oprema;
- sredstva i oprema za samoodbranu i zastrašivanje; i
- prenosni uređaji i aparati za otkrivanje i javljanje opasnosti i smetnji.

### **Član 4**

Sredstva i oprema lične zaštite na radu koristi se prilikom obavljanja poslova na kojima se opasnosti i/ili štetnosti od nejonizujućih zračenja, odnosno rizici za zdravlje na radu, ne mogu otkloniti ili u dovoljnoj mjeri smanjiti obezbjeđivanjem mjera zaštite.

Sredstva i oprema lične zaštite na radu koriste se radi zaštite od opasnosti i/ili štetnosti od nejonizujućih zračenja datih u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Popis sredstava i opreme lične zaštite na radu dat je u Prilogu 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Popis sredstava i opreme lične zaštite na radu prema poslovima za koje se koriste izvori nejonizujućih zračenja dat je u Prilogu 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

### **Član 5**

Potrebna sredstva i oprema lične zaštite za profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja treba da:

- su izrađeni u skladu sa propisanim tehničkim zahtjevima za opremu lične zaštite;
- budu namjenski izrađena za otklanjanje ili smanjenje rizika na radnom mjestu i kao takvi ne treba da povećavaju postojeće ili stvaraju nove rizike za zdravlje;
- odgovaraju uslovima na radnom mjestu;
- odgovaraju specifičnim ergonomskim zahtjevima na radnom mjestu i zdravstvenom stanju profesionalno izloženog lica i lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja; i
- budu izrađena tako da se mogu pravilno i na jednostavan način upotrijebiti i poslije popravke, dorade ili podešavanja.

Ako se istovremeno upotrebljavaju različita sredstva i oprema lične zaštite na radu, ta sredstva i oprema treba da budu međusobno prilagođena radi efikasne zaštite od nejonizujućih zračenja.

### Član 6

Sredstva i oprema lične zaštite na radu, uslovi i vrijeme njihove upotrebe određuju se prema namjeni i stanju na radnom mjestu, uzimajući u obzir vrstu i učestalost izlaganja opasnostima i štetnostima od nejonizujućih zračenja, nivo rizika, karakteristike radnog mjesta i efikasnost zaštite profesionalno izloženog lica i lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Ukoliko sredstva i opremu lične zaštite na radu upotrebljava više lica neophodno je preduzeti mjere kojima se sprječava ugrožavanje zdravlja i higijene.

### Član 7

Sredstva i oprema lične zaštite na radu treba da budu ispravna i da prije početka njihove upotrebe profesionalno izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja se informišu o rizicima i načinu korišćenja.

Provjera ispravnosti iz stava 1 ovog člana obuhvata:

- analizu i procjenu rizika koji ne mogu da se otklone ili smanje drugim mjerama u skladu sa posebnim propisom;
- procjenu i analizu karakteristika koje treba da posjeduju sredstva i oprema lične zaštite na radu kako bi se efikasno otklonili ili smanjili rizici iz alineje 1 ovog stava, kao i rizici koji mogu da nastanu prilikom upotrebe te opreme.

### Član 8

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 09-635/115-2015

Podgorica, 27. decembra 2016. godine

Ministar,

Pavle Radulović, s.r.

PRILOG 1

OPASNOSTI I/ILI ŠTETNOSTI OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA ZA KOJE SE KORISTE SREDSTVA I OPREMA LIČNE ZAŠTITE NA RADU

|                |        |                              | OPASNOSTI I ŠTETNOSTI |
|----------------|--------|------------------------------|-----------------------|
|                |        |                              | FIZIČKE               |
|                |        |                              | ZRAČENJA              |
|                |        |                              | NEJONIZUJUĆA          |
| DJELOVI TIJELA | GLAVA  | Lobanja                      |                       |
|                |        | Uši                          |                       |
|                |        | Oči                          |                       |
|                |        | Disajni putevi               |                       |
|                |        | Lice                         |                       |
|                |        | Cijela glava                 |                       |
|                | RUKA   | Šaka                         |                       |
|                |        | Ruka (djelovi) Ostali delovi |                       |
|                |        |                              |                       |
|                | NOGA   | Stopalo                      |                       |
|                |        | Noga (djelovi)               |                       |
|                | OSTALO | Koža                         |                       |
|                |        | Trup                         |                       |
|                |        | Unutrašnji organi            |                       |
|                |        | Cijelo tijelo                |                       |

### PRILOG 2

## POPIS SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU

### 1. Zaštita glave

- zaštitni šljem za upotrebu u industriji (rudarstvo, građevinarstvo i druge industrije);
- zaštita vlasšta (industrijske zaštitne kape, šeširi, mreže za kosu - sa ili bez štitnika za oči);
- zaštitna oprema za glavu (kape, kapuljače, marame itd. (od tkanine, nepropusne tkanine, itd.)).

### 2. Zaštita sluha

- antifoni i slične naprave;
- šljem sa potpunom akustičnom zaštitom;
- naušnice koje mogu da se pričvrste na industrijske šljemove;
- štitnici za uši sa prijemnikom za nisko-frekventnu indukciju;
- štitnici za uši sa opremom za internu komunikaciju.

### 3. Zaštita očiju i lica

- naočare;
- zaštitne naočare;
- naočare koje štite od ultraljubičastog, infracrvenog, laserskog i vidljivog zračenja;
- štitnici za lice;
- maske i šljemovi za zavarivanje (ručne maske, maske koje se pričvršćuju trakom za glavu ili maske koje mogu da se pričvrste na zaštitne šljemove).

### 4. Zaštita disajnih organa

- filteri za prašinu i gasove;
- izolacioni aparati sa dovodom vazduha;
- uređaji za zaštitu organa za disanje sa maskom za zavarivanje, koja može da se ukloni.

### 5. Zaštita ruku i šaka

- zaštitne rukavice;
- rukavice kod kojih su svi prsti zajedno osim palca;
- zaštitni rukavi;
- štitnik za zglobove šake.

### 6. Zaštita stopala i nogu

- plitke cipele, plitke čizme, duboke čizme, zaštitne čizme;
- cipele koje mogu brzo da se razvežu i skinu;
- cipele sa dodatnim ojačanjem u prjedu prstiju (sa čeličnom kapom i sl.);
- cipele i kaljače sa đonovima otpornim na dejstvo toplote;
- cipele, čizme i kaljače otporne na dejstvo toplote;
- termo-cipele, čizme i kaljače;
- antistatičke cipele, čizme i kaljače;
- izolacione cipele, čizme i kaljače;
- cokule;
- štitnici za koljena;
- umetnuti štitnici svoda stopala;
- kamašne;
- potplati i ulošci koji mogu da se uklone (otporne na visoku temperaturu, probadanje ili znojenje);
- klinovi koji mogu da se uklone, za hod po ledu, snijegu ili klizavom terenu.

### 7. Zaštita kože

- zaštitne kreme/masti.

### 8. Zaštita trupa i abdomena

- zaštitni prsluci, jakne i kecelje za zaštitu pri radu sa sredstvima za rad;
- zaštitni prsluci, jakne i kecelje za zaštitu pri radu sa hemikalijama;

- opasači za tijelo.

## 9. Zaštita cijelog tijela:

### 1) Sredstva i oprema za sprječavanje padova:

- sredstva i oprema za sprječavanje padova sa visine i u dubinu (potpuna oprema sa svim pratećim elementima);
- sredstva i oprema za sprječavanje padova sa apsorberom kinetičke energije (potpuna oprema sa svim pratećim elementima);
- uređaji koji pridržavaju tijelo (zaštitni opasač).

### 2) Zaštitna odjeća:

- zaštitno radno odijelo (iz dva dijela ili jednodijelno);
- odijelo za zaštitu pri radu sa sredstvima za rad (od probadanja, posekotina itd.);
- odijelo za zaštitu od prskanja rastopljenog metala i infracrvenog zračenja;
- odijelo koje je otporno na visoke temperature;
- termo odijelo;
- odijelo za zaštitu od prašine;
- odijelo za zaštitu od gasova;
- odijelo od fluorescentnih ili reflektujućih materijala i prateći elementi (trake za ruke, rukavice, itd.);
- zaštitni pokrivači.

## PRILOG 3

### POPIS SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU PREMA POSLOVIMA ZA KOJE SE KORISTE IZVORI NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA

#### 1. Zaštita glave (zaštita lobanje)

##### Zaštitni šljemovi

- građevinski radovi, prije svega radovi na, ispod ili u blizini skela i podignutim mjestima za rad, rad na skelama;
- rad na čeličnim mostovima, metalnim konstrukcijama, stubovima, tornjevima, metalnim hidrauličnim postrojenjima, visokim pećima, u željezarama, valjaonicama, velikim cjevovodima, kotlarnicama i elektranama;
- rad u blizini liftova, pogonskih mehanizama liftova, dizalica i transportera;
- rad na visokim pećima, postrojenjima za direktno reduciranje, u čeličanicama, u topionicama, u valjaonicama, na obradi metala, kovanju i livenju;
- rad sa industrijskim pećima;
- premještanje vagona (manevrisanje).

#### 2. Zaštita stopala

##### Zaštitne cipele sa neprobojnim donovima

- rad na osnovnim konstrukcijama, rad na temeljima;
- rad na skelama;
- rušenje građevinskih objekata, zidova i konstrukcija;
- rad na krovu.

##### Zaštitne cipele bez neprobojnih donova

- rad na čeličnim mostovima, metalnim konstrukcijama, stubovima, tornjevima, liftovima, metalnim hidrauličnim postrojenjima, visokim pećima, u željezarama, valjaonicama, velikim kontejnerima, velikim cjevovodima, dizalicama, kotlarnicama i elektranama;
- gradnja peći, instalacija za grijanje i ventilaciju i sklapanje metalnih dijelova;
- rad na rekonstrukciji i održavanju;
- rad na visokim pećima, postrojenjima za direktno reduciranje, u čeličanicama, u topionicama, u valjaonicama, na obradi metala, kovanju, na toplom presovanju i izvlačenju;

- premještanje željezničkih vagona - manevrisanje.

Zaštitne cipele sa potpeticama ili klinovima i neprobojnim đonovima

- rad na krovu.

Zaštitne cipele sa đonovima od izolacionog materijala

- rad sa i na ekstremno hladnim ili vrućim materijalima.

Zaštitne cipele koje lako mogu da se skinu

- u slučajevima kada postoji rizik da će rastopljene materije prodrijeti u obuću.

### 3. Zaštita očiju ili lica

Zaštitne naočare, štitnici ili maske za lice

- zavarivanje, brušenje i rezanje;
- rad na zaptivanju;
- rad sa alatima za bušenje;
- rad sa raspršenim tečnostima;
- rad sa i u blizini rastopljenih materijala;
- rad sa izvorima toplotnog zračenja;
- rad sa laserima.

### 4. Zaštita disajnih organa

Sredstva i oprema za zaštitu disajnih organa/izolacioni aparati

- rad u kontejnerima, zatvorenim prostorijama i industrijskim pećima koje rade na gas, gdje postoji određena koncentracija gasa ili nedovoljna koncentracija kiseonika;
- rad u blizini visokih peći;
- rad u blizini gasnih konvertora i gasovoda visokih peći;
- rad u blizini ispusnih otvora visokih peći ukoliko postoji opasnost od dimova i isparenja teških metala;
- rad na oblaganju peći i posuda koje idu u peći gdje postoji opasnost od pojave prašine.

### 5. Zaštita sluha

Štitnici za uši

- rad na presama za metal.

### 6. Zaštita tijela, ruku i šaka

Zaštitna odjeća

- rad sa ili u blizini vrućih materijala ili na mjestima gdje se osjeća dejstvo vrućine.

Zaštitna odjeća od nezapaljivih materijala (vatrootporna odjeća)

- zavarivanje u zatvorenom ili skućenom prostoru.

Kožne kecelje

- zavarivanje;
- kovanje;
- livenje.

Rukavice

- zavarivanje;
- rukovanje predmetima sa oštrim ivicama, osim kada su u pitanju sredstva za rad kod kojih postoji opasnost da će rukavica biti zahvaćena dijelovima tih sredstava.

Rukavice sa metalnim nitnama ili pletivom

- zamjena noževa na mašinama za sječenje ili rezanje.

### 7. Nepromoćiva odjeća

- rad na otvorenom po kiši i hladnom vremenu.

### **8. Odjeća od reflektujućih materijala**

- rad pri kom zaposleni moraju da budu jasno vidljivi.

### **9. Zaštitni opasač**

- rad na skelama;
- rad na stubovima.

### **10. Bezbjednosna užad**

- rad u visokim dijelovima tornjeva i na stubovima.

### **11. Zaštita kože**

- rad gdje se upotrebljavaju zaštitne kreme/masti.